

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ Α.Π.Θ.

Τομέας Νέων Ελληνικών και Συγκριτολογικών Σπουδών

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Νεοελληνικής Φιλολογίας:
Ερμηνεία, κριτική και κειμενικές σπουδές

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας

Ημερίδα παρουσίασης προόδου των εργασιών*

Παρασκευή 20 Μαΐου 2022, ώρα 10.00 π.μ.

Σπουδαστήριο Τομέων ΝΕΣΣ και ΜΕΣ (208, πρώην ΜΝΕΣ)

* Κατά τη διεξαγωγή της Ημερίδας θα τηρηθούν τα νέα πρωτόκολλα λειτουργίας των Α.Ε.Ι. (ΦΕΚ 2131/Β'30-4-2022, διευκρινιστική εγκύκλιος αριθμ. 49198/Ζ1/3-5-2022 του Τμήματος Δ', Φοιτητικών Θεμάτων και Υποτροφιών του ΥΠΑΙΘ), σύμφωνα με τα οποία η χρήση προστατευτικής μάσκας προσώπου είναι υποχρεωτική για όλες και όλους.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

10.00-10.15: Έναρξη – Χαιρετισμοί

Πρώτη συνεδρία Συντονισμός: Σωτηρία Σταυρακοπούλου

10.15-10.30: **Αθηνά Αλεξάκη** (Γ' κύκλος σπουδών), Όψεις της αφήγησης στην *Κλίνη Σολωμώντος* του Ιωάννη Μορεζήνου (επόπτρια: Τ. Μαρκομιχελάκη)

10.30-10.45: **Αναστασία Τετεπουλίδου** (Γ' κύκλος σπουδών), Μεταφορές έργων του Γ. Μ. Βιζυηνού στη δημοτική: Ζητήματα μεταφραστικής θεωρίας και κριτικής πρόσληψης (επόπτης: Λ. Βαρελάς)

10.45-11.00: **Θεοδότης Νικολαΐδης** (Γ' κύκλος σπουδών), Το περιοδικό *Ελεύθερα Γράμματα* (1945-1951) (επόπτης: Μ. Μπακογιάννης)

11.00-11.15: **Ελένη Κατσαβέλη** (Γ' κύκλος σπουδών), Η λογοτεχνική κριτική στη Μεταπολίτευση. Αισθητικά και ιδεολογικά ζητήματα της Αριστεράς (επόπτης: Μ. Μπακογιάννης)

11.15-11.30: **Συζήτηση**

Δεύτερη συνεδρία Συντονισμός: Βασίλης Βασιλειάδης

11.30-11.45: **Θανάσης Ανυφαντής** (Γ' κύκλος σπουδών), Η έκφραση των συναισθημάτων του αφηγητή στον *Κρητικό Πόλεμο* του Αθανασίου Πικρού: η περίπτωση του Gil d'Has και του Vincenzo della Marra» (επόπτρια: Τ. Μαρκομιχελάκη)

11.45-12.00: **Μαρία Γεωργούλα** (Γ' κύκλος σπουδών), Μιχαήλ Μήτρας και Νατάσα Χατζιδάκι: δύο λόγοι για την πρωτοπορία εντός και εκτός της γενιάς του '70 (επόπτρια: Ι. Ναούμ)

12.00-12.15: **Θάνος Γιαννούδης** (Γ' κύκλος σπουδών), Η παρουσία των ποιητών στο στιχογραφικό έργο του Λευτέρη Παπαδόπουλου (επόπτρια: Μ. Βασιλειάδη)

12.15-12.30: **Γιάννης Βαγγελόκωστας** (Γ' κύκλος σπουδών), Λογοτεχνία, Νέος Ελληνικός Κινηματογράφος και μεταπολιτευτικός αντιδυτικισμός: Ο Λάζαρος Παυλίδης μέσα από τον φακό του Τάσου Ψαρρά (επόπτρια: Ι. Ναούμ)

12.30-12.45: **Συζήτηση**

Τρίτη συνεδρία Συντονισμός: Μ. Μπακογιάννης

12.45-13.00: **Γιώργος Πολυχρόνης** (Β' Κύκλος Σπουδών), Ο Καβάφης και το σονέτο (επόπτρια: Ι. Ναούμ)

13.00-13.15: **Παναγιώτης Μάρκου** (Β' Κύκλος Σπουδών), «Βγαίνοντας από την κάμαρα»: Μια γενετική προσέγγιση του μυθιστορήματος *Έξι νύχτες στην Ακρόπολη* του Γιώργου Σεφέρη (επόπτρια: Κ. Τικτοπούλου)

13.15-13.30: **Σταύρος Αμανάκης** (Β' Κύκλος Σπουδών), Όψεις σχέσεων: Τεκμήρια αλληλογραφίας από Θεσσαλονικείς λόγιους προς τον Μηνά Δημάκη (επόπτρια: Τ. Μαρκομιχελάκη)

13.30-13.45: **Παναγιώτης Λύγουρης** (Β' Κύκλος Σπουδών), Ελληνική λογοτεχνία και κρίση: όψεις του πολιτικού στην πεζογραφία της δεκαετίας του 2010 (επόπτρια: Μ. Μικέ)

13.45-14.00: **Συζήτηση**

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

Τέταρτη συνεδρία

Συντονισμός: Ιωάννα Ναούμ

- 17.30-17.45: **Μιχάλης Κεμεντζετσίδης** (Γ΄ κύκλος σπουδών), Η αναγέννηση του έθνους ή το τέλος του πολιτισμού: Ο Ίων Δραγούμης και ο φόβος των μαζών (επόπτρια: Ι. Ναούμ)
- 17.45-18.00: **Σοφία Εμινίδου** (Β΄ Κύκλος Σπουδών), Νεωτερικές μεταμορφώσεις του οβιδιακού μύθου του Πυγμαλίωνα (18^{ος}-20^{ος} αι.) (επόπτρια: Ι. Ναούμ)
- 18.00-18.15: **Πέννυ Κουτσού** (Β΄ Κύκλος Σπουδών), Οράματα και διαπραγματεύσεις του χώρου της Αθήνας (1833-1835): το παράδειγμα της πολεοδομίας (επόπτρια: Α. Λιανέρη)
- 18.15-18.30: **Συζήτηση**

Πέμπτη συνεδρία

Συντονισμός: Μάρθα Βασιλειάδη

- 18.30-18.45: **Παναγιώτα Τυρπάνη** (Β΄ Κύκλος Σπουδών), Θαλής Ρητορίδης (1916-1983): Το παραγνωρισμένο «θάλλον άνθος» της ελληνικής διασποράς (επόπτης: Λ. Βαρελάς)
- 18.45-19.00: **Γιώργος Παλαβράκης** (Β΄ Κύκλος Σπουδών), Θεωρητικός στοχασμός και ποίηση: ο κριτικός λόγος του Βύρωνα Λεοντάρη (επόπτρια: Μ. Βασιλειάδη)
- 19.00-19.15: **Γιώργος Ποιμενίδης** (Γ΄ Κύκλος Σπουδών), Το συρμάτινο νήμα της μανίας και της μοναξιάς: γυναικεία επιθυμία και η διεκδίκηση του εαυτού στη *Φάρσα* της Έρσης Σωτηροπούλου και το *Ναι* της Μαργαρίτας Καραπάνου (επόπτρια: Μ. Βασιλειάδη)
- 19.15-19.30: **Συζήτηση**

ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΗΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

Πρώτη συνεδρία

Αθηνά Αλεξάκη, Όψεις της αφήγησης στην *Κλίνη Σολομώντος* του Ιωάννη Μορεζήνου

Η προτεινόμενη ανακοίνωση εστιάζει στις όψεις της αφήγησης στην *Κλίνη Σολομώντος* του Ιωάννη Μορεζήνου (1599). Η Κλίνη αποτελεί μια συλλογή εξήντα θαυμά-των της Παναγίας. Πριν από την εξιστόρηση κάθε θαύματος, ο λόγιος κληρικός από τον Χάνδακα της Κρήτης παραθέτει έναν πρόλογο στον οποίο σχολιάζει θεολογικά το κείμενο που έπεται. Ένα από τα ερωτήματα που ανακύπτουν είναι με ποιον τρόπο διαφοροποιούνται υφολογικά τα θεολογικά κείμενα της Κλίνης από τα αφηγηματικά κείμενα των θαυμάτων και τι μπορεί αυτό να σημαίνει ως προς την ειδολογική κατάταξη των θαυμάτων στον λογοτεχνικό χάρτη. Τέλος, προς διερεύνηση τίθεται το ερώτημα κατά πόσο επηρεάζει τον τρόπο αφήγησης ο σκοπός που επιτελεί το εκάστοτε κείμενο.

Αναστασία Τετεπουλίδου, Μεταφορές έργων του Γ. Μ. Βιζυηνού στη δημοτική: Ζητήματα μεταφραστικής θεωρίας και κριτικής πρόσληψης

Από τα τρία είδη μετάφρασης – ενδογλωσσική, διαγλωσσική, διασημειωτική – η ενδογλωσσική μετάφραση αποτελεί το πιο αμφιλεγόμενο είδος, καθώς συνιστά ένα πεδίο αχαρτογράφητο πλην όμως ναρκοθετημένο. Η εν λόγω πρόταση επιχειρεί να αναμετρηθεί με το ιδεολογικά φορτισμένο πεδίο της ενδογλωσσικής μετάφρασης, με επίκεντρο τις νεοελληνικές αποδόσεις και παιδικές διασκευές των διηγημάτων του Γ. Μ. Βιζυηνού. Κύρια στόχευση της παρούσας εργασίας είναι να καταγραφεί το σύνολο των μεταφράσεων του Βιζυηνού, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που απευθύνονται αποκλειστικά σε παιδιά και εφήβους, να διερευνηθεί η πρόσληψη των μεταφράσεων από την κριτική, να συζητηθούν στρατηγικές της μεταφραστικής διαδικασίας και, τέλος, να εξεταστεί η γενικότερη αποτίμησή τους στο πλαίσιο της ενδογλωσσικής μετάφρασης.

Θεοδόσης Νικολαΐδης, Το περιοδικό *Ελεύθερα Γράμματα* (1945-1951)

Το κεντρικό ερώτημα που μας απασχολεί είναι ποιο κενό έρχονταν να καλύψουν τα Ελεύθερα Γράμματα (και αν και πόσο το πέτυχαν) στο τοπίο των λογοτεχνικών περιοδικών. Εξετάζεται, επίσης, με ποιον τρόπο οι μείζονες συζητήσεις που αφορούν την έννοια του «χρέους» του πνευματικού ανθρώπου, τη νοηματοδότηση της «πνευματικής ελευθερίας» ή την κεφαλαιοποίηση της «αντιστασιακής κουλτούρας», σκιαγραφούν κρίσιμες πνευματικές και ιδεολογικές ζυμώσεις στον χώρο της μεταπολεμικής Αριστεράς, συγκροτούν τις βασικές θέσεις του περιοδικού σε θέματα Λογοτεχνίας και Τέχνης, συνθέτουν την ταυτότητά του και απηχούν τη συνολικότερη πολιτισμική πρόταση της αριστερής διάνοησης ως προς το επίμαχο ζήτημα της Ανασυγκρότησης.

Ελένη Κατσαβέλη, Η λογοτεχνική κριτική στη Μεταπολίτευση. Αισθητικά και ιδεολογικά ζητήματα της Αριστεράς

Η παρουσίασή μας περιλαμβάνει τρία μέρη. Στο πρώτο μέρος, αφού περιγράψουμε συνοπτικά το αντικείμενο και τους στόχους της υπό εκπόνηση διδακτορικής διατριβής, θα αναφερθούμε στην πρόοδο της έρευνάς μας, κάνοντας λόγο για τα στάδια που ακολουθήσαμε, τον τρόπο με τον οποίο διαχειριστήκαμε το υλικό μας και τα προβλήματα που αντιμετωπίσαμε. Στο δεύτερο μέρος θα παρουσιάσουμε τη δομή της διδακτορικής διατριβής. Στο τρίτο μέρος θα αναδείξουμε τα συμπεράσματα του πρώτου μέρους της εργασίας που αφορούν αφενός την ανασύσταση του κοινωνικο-πολιτικού και διανοητικού μεταπολιτευτικού πεδίου και αφετέρου τη γενεαλογία της αριστερής λογοτεχνικής κριτικής.

Δεύτερη συνεδρία

Αθανάσιος Ανυφαντής, Η έκφραση των συναισθημάτων του αφηγητή στον *Κρητικό Πόλεμο* του Αθανασίου Πικρού: η περίπτωση του Gil d'Has και του Vincenzo della Marra

Η συγκεκριμένη εισήγηση θα αφορά την παρουσίαση των συναισθημάτων του αφηγητή του *Κρητικού Πολέμου* του Αθ. Πικρού, και μέσω του αφηγητή και τα συναισθήματα του ίδιου του ποιητή. Στην παρουσίαση αυτή θα επικεντρωθώ στο πώς αντιμετωπίζονται οι δύο στρατηγοί, Gil d' Has και Vincenzo della Marra, από τον ποιητή και στο πώς εκφράζονται τα συναισθήματά του προς αυτούς. Επιπλέον, θα γίνει σύγκριση με αντίστοιχα χωρία από τον *Κρητικό Πόλεμο* του Μαρίνου Τζάνε Μπουνιαλή, ώστε να φανεί η διαφορετική οπτική του αυτόπτη μάρτυρα, Αθανασίου Πικρού. Τέλος, μέσα από την παρουσίαση της διαμάχης θα δοθούν αρκετά αποσπάσματα του κειμένου με τη μετάφρασή τους σε ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο ως δείγμα της συνολικής εργασίας μου.

Μαρία Γεωργούλα, Μιχαήλ Μήτρας και Νατάσα Χατζιδάκι: δύο λόγοι για την πρωτοπορία του '70

Στην ανακοίνωση αυτή θα συζητηθούν ενδεικτικά δύο λόγοι για τη μεταπολεμική πρωτοπορία εντός (και εκτός) της επονομαζόμενης γενιάς του '70. Εστιάζοντας στον Μιχαήλ Μήτρα και τη Νατάσα Χατζιδάκι, θα αναφερθώ σε προγραμματικά κείμενά τους, ορισμένα εκ των οποίων επιχειρώ να διαβάσω ως καλλιτεχνικά μανιφέστα. Παράλληλα, θα περιδιαβώ τις όψεις του καθεαυτού λογοτεχνικού τους έργου, που υπηρετούν την ιδιοπροσωπία της πρωτοποριακής τους στάσης, συσχετίζοντάς τες με τους αναλυτικούς άξονες της υπό εκπόνησης διδακτορικής μου διατριβής.

Θάνος Γιαννούδης, Η παρουσία των ποιητών στο στιχουργικό έργο του Λευτέρη Παπαδόπουλου

Στην παρούσα εισήγηση θα παρουσιαστεί ένα μικρό τμήμα ενός ήδη έτοιμου ευρύτερου κεφαλαίου της διατριβής, σχετικού με την ανοιχτή επικοινωνία του Λευτέρη Παπαδόπουλου με τους Έλληνες ποιητές σε σειρά τραγουδιών του έργου του. Θα καταγραφούν επιγραμματικά οι κατηγορίες που λαμβάνει χώρα αυτή η επικοινωνία, θα εστιάσουμε ειδικότερα βάσει χρόνου σε μία μόνο χαρακτηριστική εξακτίνωσή της, ενώ θα προσπαθήσουμε να ανιχνεύσουμε τις επιλογές του στιχουργού, χρονικά, διαγενεακά και ονομαστικά, την παρουσία των δύο φύλων σ' αυτές, καθώς και την πιθανότητα ή μη ένταξης της προαναφερθείσας επικοινωνίας σε ένα ευρύτερο προγραμματικό πλάνο.

Γιάννης Βαγγελοκόστας, Λογοτεχνία, Νέος Ελληνικός Κινηματογράφος και μεταπολιτευτικός αντιδυτικισμός: Ο Λάζαρος Παυλίδης μέσα από τον φακό του Τάσου Ψαρρά

Η παρουσίαση αντλεί θεωρητικά από τις σπουδές κινηματογραφικής μεταφοράς (adaptation studies), επιστημονική περιοχή στην οποία εντάσσεται η υπό εκπόνηση διδακτορική μου διατριβή. Συγκεκριμένα, θα εξετάσω το παράδειγμα των διασκευών μυθιστορημάτων του πεζογράφου Λάζαρου Παυλίδη από τον σκηνοθέτη του Νέου Ελληνικού Κινηματογράφου Τάσο Ψαρρά. Υιοθετώντας μια ιστορικοπολιτισμική προσέγγιση που υπερβαίνει το κριτήριο της πιστότητας της φιλικής μεταφοράς προς τη λογοτεχνική της πηγή, θα επιχειρήσω να αναδείξω τους ιδεολογικούς και πολιτισμικούς όρους πρόσληψης του λογοτεχνικού κειμένου από τον κινηματογραφικό φακό. Ειδικότερα, κεντρικό άξονα της σύντομης ανάλυσης θα αποτελέσει ο αντιδυτικός και αντι-εκσυγχρονιστικός λόγος της πρώτης μεταπολιτευτικής περιόδου, ο οποίος εγγράφεται εμφανώς στο καταγγελτικό φιλικό σύμπαν του Ψαρρά.

Τρίτη συνεδρία

Γιώργος Πολυχρόνης, Ο Καβάφης και το σονέτο

Στην παρουσίαση συνοψίζεται ο διπλός σκοπός της εργασίας: να διερευνηθεί 1) η θέση του σονέτου στο έργο του Καβάφη και 2) η θέση του Καβάφη στην ιστορία του σονέτου. Θα συζητηθούν τρία από τα συνολικά εννιά καβαφικά σονέτα («Κτίσται», «Ο Οράτιος εν Αθήναις», «Γλύπτου Εργαστήριο»), για να αναζητηθούν τα βασικά χαρακτηριστικά τους και να διαφανεί η σημασία τους μέσα στο σύνολο του καβαφικού έργου. Για την πλαισίωση της ανάγνωσης των σονέτων θα προηγηθούν μια σύντομη αναφορά στην ιστορία και θεωρία του είδους καθώς και μια προσέγγιση της ποιητικής του Καβάφη της δεκαετίας του 1890.

Παναγιώτης Μάρκου, «Βγαίνοντας από την κάμαρα»: Μια γενετική προσέγγιση της γραφής του μυθιστορήματος *Έξι νύχτες στην Ακρόπολη* του Γιώργου Σεφέρη

Η εργασία επιχειρεί την προσέγγιση της διαδικασίας γραφής του *Έξι νύχτες στην Ακρόπολη*, αξιοποιώντας το σωζόμενο στο Αρχείο Σεφέρη αρχαικό υλικό. Στόχος είναι να αναδειχθούν διάφορες όψεις της δημιουργικής διαδικασίας, οι οποίες θα επιτρέψουν την άρθρωση μιας σειράς κριτικών υποθέσεων σχετικά με το πώς το *Έξι νύχτες στην Ακρόπολη* μετατρέπεται από μια νεανική απόπειρα συγγραφής μυθιστορήματος σε ένα πολυσύνθετο κείμενο ποιητικής. Στην ημερίδα θα παρουσιαστεί ένα τμήμα του υπό εξέταση υλικού, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο μελετήθηκε χρησιμοποιώντας ως εργαλείο το κριτικό λεξιλόγιο της γενετικής κριτικής.

Σταύρος Αμανάκης, Έκδοση τεκμηρίων αλληλογραφίας του Μηνά Δημάκη με Θεσσαλονικείς λόγιους

Η αλληλογραφία του Μηνά Δημάκη (1913-1980) με Θεσσαλονικείς λόγιους πλουτίζει με νέα στοιχεία την εικόνα του ποιητή, μέσω της επιστολικής του σχέσης με ομοτέχνους του, με πανεπιστημιακούς καθηγητές κ.ά. Στην έκδοση αυτή των επιστολικών τεκμηρίων επιχειρείται η ανάδειξη της αντιμετώπισης του ποιητή από τους Θεσσαλονικείς, ήδη από τα πρώτα του φανερώματα, ως μιας άξιας καλλιτεχνικής παρουσίας των γραμμάτων, πλήρως ενσωματωμένης στην αθηναϊκή πνευματική κίνηση. Ο λεπτομερής σχολιασμός των τεκμηρίων και η αξιοποίηση των κατάλληλων θεωρητικών εργαλείων φωτίζει αυτή την όψη του ποιητή και των συνομιλητών του μέσα από τα θέματα, τα έντυπα και τα πρόσωπα που συζητούνται στα τεκμήρια αλληλογραφίας.

Παναγιώτης Λύγουρης, Ελληνική λογοτεχνία και κρίση: όψεις του πολιτικού στην πεζογραφία της δεκαετίας του 2010

Η ανακοίνωση αυτή εστιάζει στους τρόπους με τους οποίους η σύγχρονη ελληνική πεζογραφία (2010-2019) δεξιώνεται την παντοειδή, στη διαρκώς αυξανόμενη και μετασχηματιζόμενη πληθυντικότητα της, κρίση. Συζητά τη θεωρητική προβληματική της προσέγγισης κειμένων που εγγράφονται στο ίδιο παρόν που επιχειρούν να συλλάβουν σαν ιστορία, αντι-προτείνοντας ένα μεθοδολογικό σχήμα γύρω από τον άξονα του «πολιτικού» και πάντα σε διάλογο με το πολιτικοκοινωνικό γίνεσθαι της περιόδου. Με κύριο παράδειγμα το σύνολο σχεδόν της εργογραφίας των Χρήστου Οικονόμου και Ν. Α. Μάντη, ερευνώνται οι κυρίαρχοι θεματικοί «τόποι» της δεκαετίας, μας απασχολεί, επιπλέον, το αναπαραστατικό ζήτημα, το πώς, τέλος, τα εν λόγω πεζά τέμνονται με το πολιτικό και τις δεσπόζουσες ρητορικές της κρίσης.

Τέταρτη συνεδρία

Μιχάλης Κεμεντζετσίδης, Το τέλος του πολιτισμού ή η αναγέννηση του έθνους; Ο Ίων Δραγούμης και ο φόβος των μαζών

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να εξεταστούν οι τρόποι με τους οποίους σηματοδοτούνται στο έργο του Ίωνα Δραγούμη έννοιες που βρέθηκαν συχνά στο στόχαστρο αντιδημοκρατικών θεωρήσεων, όπως είναι οι έννοιες των μαζών, του πλήθους και του λαού. Μελετώντας τα μυθιστορήματά του, τα ημερολογιακά του σημειώματα αλλά και άρθρα πολιτικού περιεχομένου θα επιχειρήσουμε να περιγράψουμε το περιεχόμενο που προσέδιδε, ερχόμενος σε διάλογο με ξένους και Έλληνες στοχαστές, στις έννοιες των μαζών και του λαού, να διακρίνουμε τις συγκλίσεις και τις αποκλίσεις των επιχειρημάτων του σε δημόσιες και ιδιωτικές του καταγραφές, να εξετάσουμε τον τρόπο με τον οποίο ανέδειξε τις μάζες ως ένα επικίνδυνο σύνολο που διαφοροποιούνταν από το έθνος και έθετε σε κίνδυνο την πορεία του.

Σοφία Εμινίδου, Νεωτερικές μεταμορφώσεις του οβιδιακού μύθου του Πυγμαλίωνα (18^{ος}-20^{ός} αιώνας)

Η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία εξετάζει την πρόσληψη του κλασικού οβιδιακού μύθου του Πυγμαλίωνα στους συγγραφείς J.-J. Rousseau (*Pygmalion*), E. T. A Hoffmann (*The Sandman*), Σπ. Βασιλειάδη (*Γαλάτεια*), H. Ibsen (*A doll's house*) και G. B. Shaw (*Pygmalion*). Το χρονικό άνυσμα που μελετά ορίζεται από τον 18ο έως και τις αρχές του 20ου αιώνα με σημαντικούς σταθμούς τα βασικά κατώφλια της νεωτερικότητας, από τον Διαφωτισμό μέχρι το μοντέρνο. Ειδικότερα, οι σταθμοί αυτοί (Διαφωτισμός, ρομαντισμός, νεωτερικότητα) εξετάζονται σε σχέση με τα υπό διαπραγμάτευση κειμενικά παραδείγματα με στόχο να καταγραφεί ο τρόπος με τον οποίο αποτυπώνεται σε αυτά η περιρρέουσα ατμόσφαιρα και το στίγμα της εκάστοτε εποχής.

Πέννυ Κουτσού: Οράματα και διαπραγματεύσεις του χώρου της Αθήνας (1833-1835): το παράδειγμα της πολεοδομίας

Την περίοδο 1833-1835 ξεδιπλώνονται διαφορετικά οράματα για την παραγωγή του χώρου της Αθήνας. Με οδηγό εργαλεία της θεωρίας του χώρου και της ιστορίας των ιδεών, συζητάμε την πολεοδομική διαμόρφωση της Αθήνας τα έτη αυτά. Εξετάζονται κείμενα που συνοδεύουν τα σχέδια των Κλεάνθη και Schaubert και του Klenze για τη διαμόρφωση μίας νέας πόλης-ιδέα που θα αναβιώνει την κλασική Αθήνα, το πρώτο πολεοδομικό διάταγμα του νεοελληνικού κράτους, καθώς και οι αντιστάσεις των κατοίκων στις νέες χαράξεις. Η πόλη γίνεται αντιληπτή ως πεδίο όπου διαπραγματεύονται τα συμφέροντά τους διαφορετικές δυνάμεις και για αυτόν τον λόγο φέρει μέσα της συνεχώς την κίνηση και την εξέλιξη.

Πέμπτη συνεδρία

Παναγιώτα Τυρπάνη, Θαλής Ρητορίδης (1916-1983): Το παραγνωρισμένο «θάλλον άνθος» της ελληνικής διασποράς

Παρά τη συνεπή παρουσία του στους κόλπους των γραμμάτων και των τεχνών, ο λογοτέχνης, κριτικός, δημοσιογράφος και μουσικός, με σπουδές στη φιλοσοφία και την ιατρική, Θαλής Ρητορίδης (1916-1983), παραμένει ως και σήμερα στη χορεία εκείνη των αφανών συγγραφέων, των οποίων η πολυσχιδής προσωπικότητα και το πλούσιο έργο είναι ακόμα άγνωστα εντός κι εκτός των ακαδημαϊκών τειχών. Στο πλαίσιο αυτό, η προτεινόμενη παρουσίαση φιλοδοξεί να σκιαγραφήσει ένα βιογραφικό και εργογραφικό πορτρέτο του Ρητορίδη, να προσφέρει μια πανοραμική εποπτεία του έργου του και να συστήσει τα έντυπα που ίδρυσε.

Γιώργος Παλαβράκης, Θεωρητικός στοχασμός και ποίηση: ο κριτικός λόγος του Βύρωνα Λεοντάρη

Η παρούσα εργασία επιχειρεί: α) μια διερεύνηση της σχέσης ιδεολογίας και ποίησης μέσα από τα κριτικά κείμενα του Βύρωνα Λεοντάρη (1932-2014), β) μια επισκόπηση της μεταπολεμικής συνθήκης υπό το πρίσμα της ήττας και της «μεταπολεμικότητας», γ) μια σύντομη παρουσίαση της θεώρησης του Λεοντάρη για τον λυρισμό, δ) μια γενική εποπτεία της αναζήτησης της εσωτερικής ουσίας της ποίησης και του ποιητή από τον κριτικό, ε) μια εξέταση της πεποίθησης του Λεοντάρη σχετικά με την ανεπάρκεια της ποίησης να εκφράσει τον εσωτερικό κόσμο του ποιητή, η οποία τον φέρνει σε πλήρη διάσταση με τη γενιά του '30 και την ποιητική της, στ) μια πρώτη προσέγγιση της υπαρξιακής αγωνίας που διακρίνει τα δοκίμια του κριτικού από το 1973 και έπειτα.

Γιώργος Ποιμενίδης, Το συρμάτινο νήμα της μανίας και της μοναξιάς: γυναικεία επιθυμία και η διεκδίκηση του εαυτού στη *Φάρσα* της Έρσης Σωτηροπούλου και το *Ναι* της Μαργαρίτας Καραπάνου

Στη διατριβή μου ερευνώ τις πολιτικές ορίζουσες της επιθυμίας στη μεταπολιτευτική πεζογραφία. Επιμέρους θεματική μου στην ημερίδα θα είναι η γυναικεία επιθυμία στη *Φάρσα* της Έρσης Σωτηροπούλου και στο *Ναι* της Μαργαρίτας Καραπάνου. Η ανάγνωσή μου θα σταθεί α) στο κοινό μοτίβο του τηλεφωνικού σεξ, εξετάζοντας τις ποιότητες που η συγκεκριμένη αφηγηματική επιλογή αποδίδει στο ερώτημα περί επιθυμίας που απασχολεί επίμονα τις δύο λογοτέχνιδες, β) στη βιαιότητα των συγκεκριμένων λογοτεχνικών εκδραματίσεων της επιθυμίας και τις συνδηλώσεις που αυτή κομίζει, τόσο για τη γυναικεία λογοτεχνική υποκειμενικότητα όσο και για τα πολιτικά αποτελέσματά της εντός της μεταπολιτευτικής λογοτεχνίας και γ) στην τοποθέτηση των δύο λογοτεχνίδων στο επιθυμητικό φάσμα ως αντανάκλαση μιας συννεκτικής ή φυγόκεντρης θεώρησης της επιθυμίας στη λογοτεχνία της εποχής τους.